

INDLEDNING

Med dette temanummer om ritualer genoptager redaktionen af *Religionsvidenskabeligt Tidsskrift* den idé, der lå bag en del af tidsskriftets første numre, nemlig med mellemrum at lave temanumre om centrale religiøse fænomener. Det er ikke tanken at opgive de »åbne« numre af tidsskriftet; men redaktionen har til hensigt mere regelmæssigt end hidtil at tage temaer op til behandling – hvad enten disse er fænomenologisk definerede, som i det foreliggende tilfælde, eller de er historisk definerede, som i et planlagt temanummer om religiøse minoriteter i Romeriget, der kommer i 1993.

Ritualer har altid været et vigtigt område for religionsfænomenologi; imidlertid har danske forskere i mange år udvist ringe interesse for fænomenets principielle sider, og om en egentlig *riteteoretisk* tilgang har der ikke været tale. Som det har været tilfældet internationalt, har det også i Danmark i stedet været *myten*, der har stået i centrum for interessen. Denne situation er tilsyneladende ved at vende. Således havde det anerkendte Donnerska Institutet i Åbo i Finland netop »Religiösa riter« som tema for sit symposium i 1991.

Den aktuelle, internationale diskussion af dette felt påkalder sig særlig opmærksomhed ved at pege ud over ritualer i snæver forstand og inddrage religionen som sådan og endog samfundet generelt. Ansatser i denne retning forekommer i blandt andet strukturalistisk-antropologisk og lingvistisk orienteret ritualforskning. Formålet med dette temanummer er at introducere væsentlige sider af denne fornyede og teoretisk og metodisk skærpede beskæftigelse med det rituelle.

Det fælles for artiklerne i dette nummer er således, at de tager emnet ritualer op til behandling på en måde, der ikke har været tradition for i dansk religionsvidenskab. Men derudover spænder artiklerne vidt. Jens Peter Schjødt giver et bud på en klassificering af ritualerne ved at konfrontere de klassiske ritualstudier, først og fremmest af Arnold van Gennep og Victor Turner, med nye strukturelle kriterier. Hans J. Lundager Jensen introducerer til Walter Burkert og skitserer konvergens og afvigelser i forhold til beslægtede ansatser hos René Girard.

Indledning

Jeppes Sinding Jensen introducerer til to fremtrædende udgivelser af henholdsvis Frits Staal og E. Thomas Lawson & Robert N. McCauley og giver dem kritiske betragtninger med på vejen. Jørgen Podemann Sørensens bidrag er et ambitiøst forsøg på at opstille en helt ny disciplin inden for feltet religion, med betoning af de klare paralleller til sprogvidenskaben og dens underdiscipliner. Endelig udgør den hollandske antropolog Simon Simonses originale artikel, som det er lykkedes redaktionen at få tilladelse til at oversætte, et interessant forsøg på at applicere og kombinere en traditionel strukturalistisk analyse med René Girards teori om sydebukken på nogle nilotiske ritualer.

På trods af bredden er det kun aspekter af feltet »ritualstudier«, der har kunnet behandles i dette temanummer. Redaktionen håber derfor, at nummeret vil kunne inspirere til nye undersøgelser inden for dette emne, der ikke mindst med den nyeste forskning er kommet til at stå helt centralt i religionsvidenskaben.